

Kellele: Euroopa Komisjon
Kellelt: Eesti
Kuupäev: 27. märts 2021
Teema: Eesti kommentaarid pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi võimalike poliitikavalikute osas

Maksude / lõivude süsteemi loomine pestitsiidide koguselise kasutamise mõjutamiseks, läbi käibemaksu või aktsiisimaksu

Kuna käibemaksu puhul on ELis paljudel riikidel mitmeid erandeid (alandatud maksumäärad), siis EL tasandil siseturu paremaks toimimiseks ning konkurentsi moonutuse vähendamiseks **Eesti saab nõustuda mõttega, et pestitsiididele ei tohiks kohaldada väiksemat käibemaksumäära kui 15%**. Täiendavalt märgime, et taimekaitsevahendite kõrgema käibemaksumääraga maksustamine ei avalda mõju käibemaksukohuslaseks registreeritud ettevõtjate majandustulemustele, sh kasutatavatele kogustele, vaid avaldab eelkõige mõju taimekaitsevahendite koduaias kasutatavale isikule.

Samas **oleme seisukohal, et taimekaitsevahendite eraldi maksustamine aktsiisimaksuga ei aita kaasa taimekaitsevahendite kasutamisest tingitud võimaliku negatiivse mõju vähendamisele**, vaid seda välistab teadlik kasutamine ja nõuetest kinni pidamine.

Talustaldrikule strateegia kvantitatiivse eesmärgi muutmine õiguslikult siduvaks

Leiame, et taimekaitsevahendite puhul tuleks keskenduda nende kasutamisega seotud riskide vähendamisele ja vaid asjakohastel juhtudel kogustega seotud eesmärkidele. Arvestada tuleb ka liikmesriikide seniseid pingutusi keskkonnanahoidliku toidusüsteemi edendamisel.

Kõik taimekaitsevahendite kasutamise vähendamisega seotud eesmärgid peavad olema praktilised, teaduspõhised ja õiguslikule algatusele peab eelnema põhjalik ja terviklik mõjuhindang. Läbi vaadata tuleb kõik asjakohased ELi strateegiad ja anda terviklik hinnang mõju kohta ELi põllumajanduse konkurentsivõimele ja toimevõimekusele.

Peame vajalikuks rõhutada, et **kvantitatiivsete eesmärkide õiguslikult siduvaks muutmine pestitsiidide säästva kasutamise direktiivis ei ole meie hinnangul mõistlik**. Kuna sisendite vähendamine madalalt tasemelt, säilitades samas toodangumaht, on tunduvalt raskem ning kallim kui kõrgetel tasemetel. Seetõttu soovime, et rõhk oleks taimekaitsevahendite kasutamise seotud riskide—mitte koguste—vähendamisel. Samuti soovime märkida, et kohustada Eestit poole võrra vähendama taimekaitsevahendite kasutamist on ebarealistlik, kuna Eestis kasutatakse põllumaa hektari kohta märkimisväärselt vähem taimekaitsevahendeid kui EL-is keskmiselt. Leiame, et riigile peab jääma jätkuvalt õigus otsustada, kuidas kujundada kestliku toidusüsteemi ning mil määral sisendite kasutamist lubada, arvestades pestitsiidide säästva kasutamise direktiivist tulenevaid kohustusi. EL liikmesriikidele peab jääma õigus ühiste riigipiiride üleste looduskeskkonna eesmärkide saavutamiseks rakendada parimaid ja optimaalsemaid meetmeid lähtuvalt põllumajanduse ja keskkonna seisust, traditsioonidest, kultuurilisest taustast ning mõjudest erinevatele eluvaldkondadele (subsidiarsuspõhimõte).

Taimekaitsevahendite tõrje kohtspetsiifilistelt mehitamata õhusõidukitelt (droonidelt)

Leiame, et taimekaitsevahenditega kultuuride töötlemine õhusõidukilt võib olla mõnel juhul kõige sobivam töötlemismeetod nagu nt kõrgete kultuuride (viljapuude), metsade kaitsmine taimekahjustajate rünnete eest või invasiivsete võõrliikide tõrje. Leiame, et direktiiv peaks toetama uute tehnoloogiate arengut ja kasutamist, nagu kohtspetsiifiliste mehitamata õhusõidukite (droonide) kasutamise võimaldamist. Kasutusel olevad GPS süsteemid on väga täpsed, mis võimaldavad väga täpselt määratleda põllupiirid ning mehitamata õhusõidukeid lennutada töödeldava kultuuri lähedal ning tuvastada lokaalseid probleemkohti ja neid töödelda. Leiame, et tegu on täiendava abinõuga, mis võimaldab taimekaitsetõid täpsemaks muuta ja seeläbi täiendavalt riske vältida.

Seega leiame, et **kehtivad reeglid tuleb üle vaadata mehitamata kohtspetsiifiliste õhusõidukite tehnoloogilist arengut silmas pidades**.

Alternatiivsed taimekaitsevahendid

Üha enam põllumajandustootjaid puutub kokku uute taimekahjustajarünnete ja suureneva resistentsusega praegu saadaolevate taimekaitsevahendite suhtes ning vähenevate toimeainete kättesaadavusega. Seega leiame, et uute tehnoloogiate rakendamine nagu RNAi või genoomide editeerimine on olulised tööriistad taimekahjustajatega võitlemisel ning sünteetiliste taimekaitsevahendite kasutamise sõltuvuse vähendamisel. Seetõttu tuleb reegleid kohandada, et võimaldada neid tehnoloogiaid ELis piisavalt arendada ja rakendada.

Kommunikatsioon

Küsimuse osas, „Kas on vaja parandada elanikele antavat teavet taimekaitsevahendi kasutamisel või kavandatavast kasutamiseks nende kohalikus piirkonnas?“ peame oluliseks, et avalikkusele suunatud kommunikatsioonis tuleb rääkida tõendatud asjadest, mitte võimalikest mõjudest. See võib tekitada rohkem probleeme ja paanikat külvata. Avalikkusele on vaja rohkem selgitada, miks taimekaitsetöid tehakse ja miks on see vajalik. Lisaks leiame, et riskidest ja ohtudest tuleb eeskätt teavitada neid, kes taimekaitsevahendeid kasutavad, mitte tekitada paanikat neis, kes seda mõju otseselt tunda ei saa.

Arvestades tänast olukorda, kus järjest enam toimeaineid keelustatakse ja on võetud suund taimekaitsevahendite kasutamise vähendamisele on äärmiselt oluline tõsta avalikkuse teadlikkust mükotoksiinide mõju kohta. Kuna on reaalne oht, et taimekaitsevahendite kasutamise vähendamine võib suurendada mükotoksiinide osa toidus. Kui mükotoksiinide sisaldus toidus suureneb, siis see on reaalne oht nii inimeste kui loomade tervisele. Seetõttu on toiduohutuse seisukohalt taimekaitsevahendite kasutamise vähendamisel oluline arvestada kaasnevate võimalike mõjudega.

Kokkuvõtvalt me ei pea vajalikuks lisada täiendavaid kommunikatsiooni käsitlevaid detaile direktiivi muudatusse.

Integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise aruanne

Integreeritud taimekaitse (ITK) põhimõtete rakendamise hindamismetoodika kohta on Eesti Taimekasvatuse Instituudi poolt välja töötatud enesekontrolli punktisüsteem. Leiame, et see on hea lahendus hindamiseks ITK rakendamise ulatust ja kontrolliks, kuid siinkohal peab lähenemine olema mõistuspärane, st tootjale ei tohi kaasneda andmekoormuse tõusu ettevõttepõhise ITK rakendamise juhiste/juhendite koostamise kaudu. Toetame komisjoni parandusettepanekuid integreeritud taimekaitse põhimõtete paremaks rakendamiseks, eelkõige asjakohaste hindamiskriteeriumite väljatöötamist.

Ühtlustatud riskinäitaja

Ühtlustatud riskinäitaja on mõistlik viis taimekaitsevahenditest johtuva ohu mõõtmiseks, ent indikaatori edasiseks parandamiseks peaks komisjon kaaluma ka põllumajanduse tootlikkuse näitaja ning taimekaitsevahendiga töödeldud ala suuruse arvesse võtmist. Samuti soovime märkida, et harmoniseeritud riskiindikaator peaks põhinema aastate keskmisel (nt 2014–2017), mitte üksnes ühe aasta (2017) võrdlusandmetel. See võimaldab tasandada erinevate aastate oludest tingitud erinevusi, nt taimekahjustajate survest või ilmastikust põhjustatud erinevusi.

Mõnede taimekaitsevahendite kasutamise piiramine / keelamine

Saame nõustuda, et taimekaitsevahendite kasutamine on piiratud või keelatud teatud avalikes kohtades nagu laste- ja kooliasutused või haljasalad jm kohad.

Taimekaitsevahendite retseptisüsteem

Leiame, et ostulubade süsteemi kehtestamine taimekaitsetunnistuse kõrvalsüsteemina, ei loo efektiivsust, vaid pigem toob kaasa asjatut bürokraatiat nii ostuloo taotlejale kui ka ostuloo väljastajale. Teadaolevalt rakendavad ostulubade süsteemi Kreeka ja Ungari, mis oma sisu on taimekaitsetunnistuste süsteem. Seega ei näe Eesti vajadust ostulubade süsteemi järele. Ohtlikumate taimekaitsevahendite kättesaadavust on võimalik piirata,

andes loa välja üksnes taimekaitsevahendi professionaalsele kasutajale, kes on läbinud taimekaitse koolituse ning on teadlik kasutaja.

Värvikoodimärgistus

Kuna põllumajandustootjad (professionaalsed taimekaitsevahendite kasutajad, kes kasutavad põhiosa Eestis müüdavatest taimekaitsevahendite kogustest) ostavad tooteid hulgi, kas maaletoojate või edasimüüjate käest, siis reaalselt on konkreetse valiku otsus tehtud juba enne seda kui põllumees toote pakendit ja sellel olevat märgistuse- või värvikoodi näeb. Seetõttu leiame, et värvikoodimärgistus on põllumajanduse, st hulгимүүgi kontekstis täiesti väheoluline ja mõjutaks üksnes kodukasutajaid.

Tühjade taimekaitsevahendite konteinerite tagastamine

Eestis kehtivate reeglite kohaselt tuleb taimekaitsevahendit hoiustada selleks sobivas lukustatud ja hoiatusmärgiga ruumis, konteineris või kapis. Samas kohas ei tohi saastumisohu tõttu hoida toitu, sööta ega ravimeid. Konteineri ja kapi asukoha valiku puhul tuleb arvestada, et need poleks ilmastiku poolt mõjutatavad, seega ei tohiks need paikneda välitingimustes. Taimekaitsevahendeid tuleb säilitada sobilikes hoiutingimustes ja loetava märgistusega originaalpakendis. Sobilik hoiuruum on hästi ventileeritav, valgustatav ning libisemiskindla, vedelikku mitteläbilaskva ja keemilise aine toimele vastupidava põrandaga, millel on kõrge künnis takistamaks lekkinud vedeliku jõudmist ruumist väljapoole. Kui taimekaitsevahendeid ei hoiustata riiulitel, siis vähemasti peab need paigutama puitalusele, mitte otse põrandale. Samuti peab hoiuruumis olema vedelikku imavat materjali, koristusvahendid ning suletav anum lekkinud taimekaitsevahendi kokku kogumiseks, nähtaval kohal häirekeskuse hädaabinumber 112 ning tulekustutusvahendid. Esmaabivahendid peavad olema kergesti kättesaadavad. Tühjaks saanud taimekaitsevahendite pakendid puhastatakse taimekaitsevahendile oleva pakendite loputamise seadmega, mis suunab loputusvee taimekaitsevahendisse paaki. Kui taimekaitsevahendile selline lisavõimalus puudub, loputatakse tühjaks saanud pakendeid vähemalt kolm korda puhta veega, loputusvesi valatakse taimekaitsevahendisse paaki. Loputatud pakendid tuleb korralikult korgiga sulgeda ning seejärel võib need jäätmeäritajale üleandmiseks sobivas kohas hoiustada. Kasutuskõlbmatuks muudetud loputatud pakendid koguda kokku ja tagastada turustajale või viia pakendikäitajatele. Pakendite taaskasutamine on keelatud. Ka konkreetse taimekaitsevahendi märgistusel on üksikasjalikult kirjas hoiustamise ja pakendi kahjustamisega seonduvad asjaolud.

Seega eeltoodud põhjustel ei näe me vajadust rangemalt reguleerida käitlemisega seonduvaid asjaolusid, kuna eelkirjeldatud põhimõtted on kehtinud juba enne SUDi välja töötamist ning kontrollide käigus ei ole eelnimetatud asjaoludega suuri probleeme esinenud. Nii võib asuda seisukohale, et isikud järgivad taimekaitsevahendite pakenditega seotud reegleid hoolsalt.

Riiklike taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskavade efektiivsuse parandamine

Leiame, et ebapiisava tulemuslikkuse eest karistuse määramine on ebaproportsionaalne meede riigi suhtes. Samas mõneme, et teatud juhtudel võib ühisturu toimimise tagamiseks ning võrdsete konkurentsitingimuste tagamiseks esineda vajadus algatada rikkumismenetlus. Seda näiteks juhul, kui liikmesriik on jätnud aluslepingutest tulenevad õigused kohaldamata või ei ole täitnud aluslepingutest tulenevaid kohustusi. Samas märgime, et kuivõrd SUD on direktiiv ning majandustegevusega (k.a. taimekaitsevahendite kasutamisega) seotud riskid on erinevates EL piirkondades erinevad, siis tuleb lahenduste kujundamisel ja rakendamisel jätkuvalt tugineda liikmesriikide eripäradele ja subsidiaarsuspõhimõttele.

Pestitsiidi säästva kasutamise direktiivi sidusus muude õigusaktidega ja poliitikatega

Saame nõustuda vaatega, et läbi tuleks vaadata kõik asjakohased ELi strateegiad ja anda terviklik hinnang mõju kohta ELi põllumajanduse konkurentsivõimele ja toimevõimekusele.